

Els mestres per als xiquets i les mestres per a les xiquetes, això sí, se'ls ensenyaven les mateixes assignatures. Grups nombrosos els de les xiquetes i els dels xiquets, perquè qui més qui menys tenia dos o tres fills. Amés, als del poble s'afegien els xiquets dels masos que arribaven amb transport escolar. Aquest grup de xiquets de fora vila s'anava incrementant a mesura que les escoles unitàries dels masos anaven tancant-se, perquè els seus habitants deixaven terres i animals i s'instal·laven en ciutats més industrials, com l'Alcora o Almassora. Començaven als quatre anys o als sis. I acabaven als deu o als catorze: als deu si volien continuar amb els estudis de batxiller, per a la qual cosa se solien preparar per lliure al poble i se'n anaven a fer els exàmens a Castelló al mes de juny -com ho van fer els fills de Joan i de Pilar- o se'n anaven interns a la "Secció Femenina" -elles- o al "Col·legi Menor" -ells- i si volien acabar amb estudis bàsics, estaven a l'escola del poble fins als catorze.

Van passar uns anys i, ja en la democràcia, es van acabar d'asfaltar els carrers, cosa que va pelar els colzes i els genolls de més d'un xiquet del poble, fins i tot d'algun netet de Cento i Josepeta. Per aquells anys es van instal·lar les noves faroles que donaven prou "vida nocturna" als racons més amagats. Va arribar l'EGB -Educació General Bàsica-. Les classes eren nombroses, de xiquets i xiquetes, i al poble es vivia considerablement bé: els xiquets acabaven els seus estudis primaris als catorze anys amb l'obtenció del

Certificat d'Escolaritat -certificant que havien passat per l'escola encara que amb no massa bons resultats- o del Graduat Escolar -quan els resultats finals eren adequats-. I així va seguir durant un temps. Cento se'n va anar amb la satisfacció de veure passar cap a l'escola cada dia el seu nét Cristian -mal putiment no va tenir l'home quan es va assabentar de com li volien posar!-. A Josepeta li va tocar veure que tres dels seus fills feien maletes per anar-se'n a viure a Castelló, perquè el poble havia decaïgut molt. Escasses possibilitats de progrés. Moltes fàbriques i botigues tancades. La gent es feia grin, la joventut estudiava o no, però es casava i es muntaven la vida a la capital. Els pocs estalvis que, amb molt d'esforç i privacions, la gent del poble havia arraconat, anaven purant indirectament o directament a la capital: fills a qui havien donat estudis i ja no tornaven a treballar al poble, o, d'altres que es venien les poques o moltes pertinences per comprar-se un piset a Castelló. Clar!, el poble no tenia l'empenta que havia conegut en altres temps, i, com li havia dit Pilar, "Mare, hem de mirar pels nostres fills i les nostres famílies, com vosté i el pare ho van fer en el seu moment!". Josepeta ho entenia, però dient que sí amb el cap, se li omplien els ulls de llàgrimes. Ni Josepeta ni Cento ni els seus fills ni els seus néts ho volien així. Però, què ho havia fet? Per què la gent havia anat abandonant els pobles en comptes de mirar de tirar endavant adaptant-se als nous temps?

Sé o, millor, intuec, que la resposta a aquesta i a d'altres qües-

tions semblants és molt complexa. Però jo ara, em pregunto què dirien Cento i Josepeta i els seus fills, i els seus néts i, algun besnet si conegueren les perspectives d'un futur immediat? Els nous plans d'estudis han ampliat l'edat d'escolarització dels nostres xiquets tant per baix -tres anys- com per dalt -ara, obligatòriament fins setze-. Tots els pobles han de garantir, d'una manera o una altra l'escolarització fins las onze anys, quan s'acaba l'etapa primària. Però a partir d'aquesta edat, els xiquets encanten l'etapa anomenada ESO -Esenyament Secundari Obligatori-, i aquí ve el gran problema: de xiquets, las nostres pobles en queden pocs i en naixen menys d'any en any. Les xifres "canten" i als despatxos dels polítics i dels consellers no entenen que es puguen mantenir aules amb 8 ó 12 xiquets, què en saben ells, de l'aspecte humà de tot açò? O, millor dir, en volen saber res? Com això és econòmicament inviable, diuen, -au mira, tu! tantes coses inviables es duen a terme... -els xiquets hauran d'agafar cada dia l'autobus per anar a un poble. I quins criteris s'han seguit per l'elecció del nucli que acollirà els nostres xiquets?, us preguntareu. Doncs, criteris no sempre lògics. -maleïda política que tot ho embruta!- i es tractarà d'un poble que distarà uns 25 o 30 quilòmetres, on s'haurà edificat un gran centre de secundària al qual acudirán tots els estudiants d'una zona determinada.

Què en pensarien ells, què en pensem nosaltres del fet que la major part del pobles que com ara

el meu o el vostre es veuran obligats a enviar els seus xiquets i xiquetes cap amunt i cap avall diàriament? Què passarà amb aquelles famílies que, vivint al poble, el pare o la mare se'n van cada dia a la fàbrica o a Castelló a treballar i els Fills agafen l'autobús als dotze anys per anar a estudiar? No cal ser massa llest: el futur del meu poble, del vostre poble i de molts pobles com aquests està més que sentenciat, amb polítiques tan "intel·ligents" com aquesta referida als plans d'estudi o d'altres -econòmiques, administratives, laborals...- que se'ns han vingut damunt. Fa molt de temps que el món rural no compta gaire a l'hora de fer les lleis. Fa massa temps que manquen projectes seriosos per a revitalitzar les zones d'àmbit rural i de donar empenta al sector primari. Sembla com si la pretensió dels que van per davant fóra la d'ofegar-nos, la d'aconseguir que els nostres pobles es convertiquen en pobles fantasmas, com d'aquells de l'Oest americà.

La gent gran quedarà i, com Josepeta, plorarà una situació -irremediable, de debò?, dura, incompreensible, però real. Plorar pel que a mi no havia d'haver passat. Imaginar la possibilitat que tot haja estat un malson. Esperar que la gent, aquells que van decidir d'anar-se'n del poble o d'altres que sàpiguen estimar-se'l essent d'altres llocs, vulguen retornar, retrobar-se amb un món, el rural, que té inconvenients, potser, però que ofereixen magnífiques possibilitats de viure si saps el que realment importa en aquesta vida. Jo, sincerament, així ho voldria.

COMPAÑIA VASCONGADA
DE SEGUROS Y
REASEGUROS, S.A.

Ramo de Vida en sus diversas modalidades

- Individual i acumulativos - Aviación
R.C.S.O. - R.C.
- Generales - Incendios - Robo - Paralización
Máquinas
- Comb. Incendios - Roturas - Vida - Multirisgo

PLAN DE JUBILACIÓN

Delegaciones en Les Coves:

Julio Tena Albert

Masra Mosquera San José, s/n - Tel. 42 60 01

CARNISSERIA

GLORIA
CARNES FRESQUES

Llanar menor
Xai
Porc
Pollastres
Embotits

C/. PLAÇA MERCAT, 1 - TELÉFON (964) 42 60 21
LES COVES DE VINROMÀ